

Na osnovu člana 34. Zakona o geološkim istraživanjima Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine F BiH“ broj:9/10 i 14/10), Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije d o n o s i:

**PRAVILNIK
O KATEGORIZACIJI, KLASIFIKACIJI, PRORAČUNU REZERV
PODZEMNIH VODA I VOĐENJU EVIDENCIJE O NJIMA**

I OPŠTE ODREDBE

Član 1.
(Predmet pravilnika)

Ovim pravilnikom propisuju se jedinstveni kriteriji za utvrđivanje rezervi podzemnih voda, uslovi za razvrstavanje u kategorije i klase, metode proračunavanja, i način evidentiranja rezervi podzemnih voda.

Član 2.

Jedinstveni kriteriji iz ovog pravilnika obavezni su kod izvođenja geoloških i hidrogeoloških istražnih radova u cilju utvrđivanje rezervi podzemnih voda za: vodosnadbijevanje; flaširanje; balneološke, medicinske i rekreacijske svrhe; ekstrakciju soli i plinova iz vode; utvrđivanju geoloških i hidrogeoloških uslova zaštite podzemnih voda; korištenja podzemnih voda u poljoprivrednim i privrednim djelatnostima i sva druga korištenja akumulacija podzemnih voda osim za korištenje za osnovne potrebe domaćinstava .

Član 3.
(Definicije)

Izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju slijedeće značenje:

„**podzemna voda**“ označava svaku vodu ispod površine Zemlje u vodom zasićenoj geološkoj sredini i u direktnom kontaktu sa površinom terena i podzemnim slojevima;

„**pitka voda**“ je svaka podzemna voda koja je namijenjena ljudskoj upotrebi i po kvalitetu odgovara posebnim propisima o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće;

„**mineralne voda**“ označava svaku podzemnu vodu koja ima mineralizaciju veću od 1g/l , kao i vodu sa mineralizacijom manjom od 1 g/l koja sadrži mikroelemente koji mogu imati farmakodinamičko djelovanje na ljudski organizam. Temperatura mineralne vode je manja ili jednaka srednjoj godišnjoj temperaturi zraka područja u kojem se ova voda nalazi. Farmakodinamičko djelovanje pojedinih mikroelemenata na ljudski organizam mora biti dokazano ispitivanjima u verificiranoj zdravstvenoj ustanovi;

„**termalna voda**“ je svaka podzemna voda čija je temperatura viša od srednje godišnje temperature zraka područja u kojem se ove vode nalaze;

„**termomineralna voda**“ je mineralne voda čija je temperatura viša od srednje godišnje temperature zraka područja u kojem se ove vode nalaze;

„**vodonosnik**“ označava podzemni sloj ili slojeve stijena ili drugih geoloških formacija dovoljne poroznosti i propusnosti koji omogućuju proticaj podzemne vode ili zahvatanje značajnih količina podzemne vode;

„**podzemno vodno tijelo**“ označava određenu zapreminu podzemnih voda unutar jednog ili više vodonosnika;

„**rezerve podzemnih voda**“ predstavljaju minimalne količine podzemnih voda, izražena u l/s, koja se može zahvatiti iz jednog vodonosnika, izdvojenog dijela vodonosnika, pojedinačnog ili grupnog vodozahvata, a da pri tome ne dođe do pogoršanja dobrog stanja podzemnih voda ili negativnog uticaja na okolni eko sistem;

„**režim podzemnih voda**“ predstavlja kvantitativno i kvalitativno stanje podzemnih voda u vremenu, pod uticajem prirodnih i vještačkih faktora;

„**kvalitet podzemnih voda**“ označava fizičke, hemijske, plinske, mikrobiološke i radiološke karakteristike podzemnih voda, čije se određivanje vrši u skladu sa utvrđenim standardima, odnosno važećim zakonima i propisima koji reguliraju oblast kvaliteta podzemnih voda;

„**dobro hemijsko stanje podzemne vode**“ je hemijsko stanje nekog tijela podzemne vode koje udovoljava uvjetima važećih zakonskih propisa i normativa sadržaja dozvoljenih komponenti u vodi;

„**dobro stanje podzemne vode**“ je stanje nekog tijela podzemne vode kada je njeno količinsko i hemijsko stanje ocijenjeno najmanje kao „dobro“;

„**opitno crpljenje**“ označava provođenje postupka utvrđivanja zavisnosti između izdašnosti i sniženja nivoa vode u bušotini, bunaru ili drugom tipu vodozahvata,

međusobnog uticaja bliskih bunara u jednom vodonosniku i kvaliteta podzemnih voda;

„**optimalni kapacitet vodozahvata**“ označava količinu vode koja se može zahvatiti iz jednog, grupe ili međusobno uplivnih vodozahvatnih objekata, u hidrološkom periodu malih voda, a da pri tome ne dođe do narušavanja filtracionih i tehničkih karakteristika vodozahvata, filtracionih karakteristika vodonosnika, te dobrog stanja podzemnih voda u vodonosniku ili nekom njegovom dijelu;

“**ustaljeno sniženje**” označava sniženje nivoa podzemnih voda u vodozahvatnom objektu prilikom crpljenja čije su vrijednosti nepromijenjive u rasponu plus-minus jedan centimetar (+/- 1 cm) u toku tri uzastopna mjerenja u razmaku od jednog sata;

“**radijus uticaja vodozahvata**” označava rastojanje od centra vodozahvata do krajnjih granica depresionog lijevka u kojem je dinamički nivo jednak statičkom nivou podzemnih voda;

II UTVRĐIVANJE REZERVI PODZEMNIH VODA

Član 4.

(Podzemne vode i rezerve)

Podzemne vode čije se rezerve utvrđuju, razvrstavaju u kategorije i klase i evidentiraju su: pitke, mineralne, termalne i termomineralne.

Član 5.

Rezerve podzemnih voda utvrđuju se, razvrstavaju u kategorije i klase, proračunavaju i evidentiraju posebno za svaki vodonosnik, izdvojeni dio vodonosnika, istražno ili područje na kojem se vrši crpljenje (u daljem tekstu vodonosnik), pojedinačni zahvat ili grupu zahvata.

Član 6.

(Vodonosnik)

Vodonosnik je istražen ako su razjašnjeni i utvrđeni:

- a. geološka građa,
- b. hidrogeološke karakteristike,
- c. početni i granični uslovi,
- d. hidrogeološki uslovi prihranjivanja, tečenja i pražnjenja (dreniranja) podzemnih voda,
- e. karakter povezanosti (kontakta) podzemnih i površinskih voda,

- f. hidrodinamički karakter nivoa podzemnih voda (slobodni, pod pritiskom),
- g. filtracione karakteristike: koeficijent filtracije, vodoprovodnost, nivoprovodnost, piezoprovodnost i dr.
- h. optimalna izdašnost vodozahvatnih objekata (pojedinačnih objekata, grupe objekata i međusobno uplivnih objekata).
- i. pravci i brzine toka podzemnih voda i radius uticaja vodozahvata.
- j. režim podzemnih voda,
- k. kvalitet podzemnih voda - fizičke, hemijske, plinske, mikrobiološke i radiološke, a prema potrebi i izotopske osobine vode,
- l. osnovni elementi geneze podzemnih voda i plinova zasnovana na podacima o geološkoj građi, strukturno-tektonskim i hidrogeološkim karakteristikama ležišta, te fizičkih, hemijskih, plinskih, mikrobioloških i radioloških a prema potrebi i izotopskih osobina voda i plinova,
- m. rezerve podzemnih voda,
- n. hidrogeološki uslovi zaštite podzemnih voda u skladu s važećim zakonima i podzakonskim aktima.
- o. tehnički uslovi crpljenja podzemnih voda.

Član 7.

(Stepen istraženosti vodonosnika)

- (1) Stepem istraženosti vodonosnika utvrđuje se na osnovu stepena poznavanja karakteristika navedenih u članu 6. ovog pravilnika.
- (2) Utvrđivanje istraženosti vodonosnika i parametara za proračunavanje rezervi podzemnih voda i njihovo korištenje vrši se istražnim radovima čija se vrsta i obim programiraju i projektuju u zavisnosti od hidrogeoloških uslova vodonosnika koji se istražuje.

Član 8.

(Istražni radovi za utvrđivanje rezervi podzemnih voda)

- (1) Vrste i obim istražnih radova za utvrđivanje rezervi podzemnih voda određuju se u zavisnosti od tipa vodonosnika i stepena njegove istraženosti.
- (2) Istražni radovi (geološki, hidrogeološki, geofizički, istražne bušotine, pijezometri, istražni, istražno-eksploatacioni i eksploatacioni bunari, kaptaže i dr.) izvode se u obimu, broju i na rastojanjima koji omogućavaju razjašnjenje i utvrđivanje karakteristika vodonosnika navedenih u članu 6. ovog pravilnika.
- (3) Određivanje kvaliteta podzemnih voda vrši se kontrolnim, periodičnim i kompletnim analizama u svim fazama hidrogeoloških istraživanja, prema važećim zakonskim propisima koji definišu ovu oblast.
- (4) Ispitivanje kvaliteta podzemnih voda mogu vršiti samo registrirane ustanove i ovlaštene laboratorije u skladu sa važećim zakonskim propisima.

Član 9.

- (1) U pojedinim vodonosnicima obim istražnih radova i vrijeme ispitivanja mogu se smanjiti, pod uslovom da se karakteristike vodonosnika navedene u članu 6. ovog pravilnika razjasne i utvrde sa potrebnom tačnošću.
- (2) Smanjenje obima istražnih radova i vremena ispitivanja može se izvršiti kod vodonosnika:
  - a. koji se nalaze u eksploataciji;
  - b. kod kojeg je uspostavljen stacionarni režim podzemnih voda.

Član 10 (Rezerve podzemnih voda)

- (1) Pod rezervama podzemnih voda, u smislu ovog pravilnika, podrazumijevaju se minimalne količine podzemnih voda, izražena u l/s, koje se mogu zahvatiti iz jednog vodonosnika, pojedinačnog ili grupe vodozahvata, a da pri tome ne dođe do pogoršanja dobrog stanja podzemnih voda ili negativnog uticaja na okolni eko sistem.
- (2) Kod vodonosnika termalne i termomineralne vode, kao i pregrijanih vodenih para, koje se koriste za termoenergetske potrebe rezerve geotermalne energije se izražavaju odgovarajućim energetskim jedinicama, a njihovo određivanje vrši se prema posebnom pravilniku.

III. KATEGORIZACIJA REZERVI PODZEMNIH VODA

A. Razvrstavanje rezervi podzemnih voda u kategorije.

Član 11 (Kategorije rezervi podzemnih voda)

Prema stepenu istraženosti vodonosnika rezerve podzemnih voda razvrstavaju se u slijedeće kategorije: korištene /eksploatacione rezerve - A i B kategorija; utvrđene rezerve - C kategorije i potencijalne rezerve - D kategorija.

Član 12 (Korištene /eksploatacione rezerve)

- (1) Korištene/eksploatacione rezerve podzemnih voda su rezerve podzemnih voda za koje su eksploatacionim ili istražno eksploatacionim radovima pouzdano utvrđene količina, kvalitet i režim podzemnih voda u trajanju najmanje jedne hidrološke godine.
- (2) Korištene /eksploatacione rezerve se zavisno od stepena istraženosti i karaktera provedenih geoloških istražno eksploatacionih radova, dijele na kategorije A i B.

- (3) Ukoliko u toku geoloških istražno eksploatacionih radova ili eksploatacionih radova dođe do značajnih promjena hidroloških i hidrogeoloških parametara, te uticaja na okolni eko sistem, vrijeme osmatranja režima podzemnih voda mora se produžiti na najmanje dvije hidrološke godine.
- (4) Korištene/eksploatacione rezerve podzemnih voda mogu se iskazati samo za izgrađene vodozahvatne objekte (bunare, kaptaže, i slično).
- (5) Za dokazivanje korištenih/eksploatacionih rezervi podzemnih voda mora biti uspostavljen sistem osmatranja (monitoring) režima podzemnih voda (kapaciteti crpljenja, nivo podzemnih voda, kvalitet vode i dr.) kontinuirano ili najmanje jedan puta mjesečno u toku jedne hidrološke godine.
- (6) Monitoring se izvodi na eksploatacionom objektu i na osmatračkom objektu ili objektima, koji se nalaze unutar radiusa uticaja vodozahvata.
- (7) Rjašenjem o potvrđivanju rezervi nadležno ministarstvo utvrđuje obavezni minimalni obim hidrogeološkog monitoringa u toku eksploatacije.
- (8) Minimalni obim monitoringa se predlaže elaboratom o rezervama, za svaki konkretan slučaj.

Član 13.

(Korištene/eksploatacione rezerve – rezerve A kategorije)

- (1) U A kategoriju uvrštavaju se rezerve podzemnih voda u vodonosnicima kod kojih su provedenim istraživanjima utvrđeni svi elementi istraženosti iz člana 6. ovog pravilnika.
- (2) Kvalitet podzemnih voda A kategorije mora biti određen u stepenu koji omogućava utvrđivanje njihovog korištenja za određene namjene i u skladu sa važećim zakonskim propisima.
- (3) Osnovni podaci o količini, kvalitetu i režimu podzemnih voda, na osnovu kojih se rezerve razvrstavaju u A kategoriju, dobijaju se za vrijeme korištenja/eksploatacije, probne eksploatacije ili istražno-eksploatacionog crpljenja, u trajanju najmanje jedne hidrološke godine odnosno dvije godine u slučaju iz člana 12. tačka 3. ovog pravilnika.
- (4) Osnovni podaci o količini i režimu podzemnih voda u ležištima koja se prazne (dreniraju) preko izvora, a koje se razvrstavaju u A kategoriju, dobivaju se na osnovu osmatranja i mjerenja kapaciteta izvora, te proučavanja krive pražnjenja izvora u recesionom periodu.
- (5) Rezerve A kategorije predstavljaju prosječne količine podzemnih voda, izražene u litrima u sekundi (l/s), koje se mogu zahvatiti na kraju recesionog perioda (Q_{min}) za proračunati koeficijent pražnjenja.
- (6) Mjerenje izdašnosti izvora u svim tipovima ležišta vrši se najmanje svakih 15 (petnaest) dana u toku jedne hidrološke godine.

Član 14.

- (1) Pored opštih uslova iz člana 6. i člana 13. rezerve A kategorije treba da zadovoljavaju slijedeće uslove:

- a. da su utvrđene eksploatacionim ili istražno eksploatacionim crpljenjem na vodozahvatu ili vodozahvatnom sistemu,
  - b. da kvantitativni parametri vodozahvata kojim se zahvatanje podzemne vode vrši crpljenjem (sniženje, kapacitet, specifični kapaciteti i dr.) budu određeni samo u okviru postignutih veličina opitnim ili eksploatacionim crpljenjem odnosno, interpolacijom rezultata,
  - c. da rezerve A kategorije kod arteškog bunara predstavljaju prosječnu količinu samoizliva tokom jedne hidrološke godine,
  - d. da kod zahvata izvorskog tipa, korištene/ eksploatacione rezerve A kategorije odgovaraju minimalnom kapacitetu izvora utvrđenom krivom pražnjenja izvora,
  - e. da kvalitet podzemne vode, u smislu sadržaja, metoda uzorkovanja, obima i učestalosti analiza, mora biti u potpunosti utvrđen sukladno sa Pravilnikom o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće (ako se radi za pitku vodu) odnosno odgovarajućim normativima (ako se radi za ostale namjene i tipove voda)
- (2) Za utvrđivanje korištenih/eksploatacionih rezervi A kategorije obavezno je uspostavljanje monitoringa za praćenje i evidentiranje, a najmanje: kapaciteta crpljenja, sniženja nivoa podzemne vode u području uticaja zahvata, definisanje parametara i promjene osnovnih kvalitativnih pokazatelja vode u cilju utvrđivanja dobrog stanja podzemne vode.
- (3) Kod vodonosnika u primorskoj oblasti mora se mjesečno pratiti promjena saliniteta vode, a u hidrološkom periodu malih voda i u kraćim intervalima.

Član 15.

(Korištene/eksploatacione rezerve- rezerve B kategorije)

- (1) U B kategoriju uvrštavaju se rezerve podzemnih voda u vodonosnicima kod kojih su provedenim istraživanjima zadovoljavajuće utvrđeni: geološka građa i hidrogeološki parametri, prostorne i hidrodinamičke karakteristike, uslovi prihranjivanja i obnavljanja korištenih/eksploatacionih rezervi, stepen povezanosti sa vodama susjednih vodonosnih sredina i površinskih tokova, uticaj eksploatacije podzemnih voda na okolinu, mogućnosti vještačkog prihranjivanja, kao i hidrogeološki uslovi zaštite podzemnih voda.
- (2) Kvalitet podzemnih voda mora biti određen u stepenu koji omogućava utvrđivanje njihovog korištenja za određene namjene i u skladu sa važećim zakonskim propisima.
- (3) Osnovni podaci o količini, kvalitetu i režimu podzemnih voda, na osnovu kojih se rezerve razvrstavaju u kategoriju B, dobijaju se detaljnim hidrogeološkim istraživanjima u okviru kojih su provedena opitna crpljenja ili osmatranja izvora tokom najmanje jedne hidrološke godine.

- (4) Osnovni podaci o količini i režimu podzemnih voda u ležištima koja se prazne (dreniraju) preko izvora, a koje se razvrstavaju u kategoriju B, dobivaju se na osnovu osmatranja i mjerenja kapaciteta izvora, te proučavanja krive pražnjenja izvora u recesionom periodu.
- (5) Rezerve B kategorije predstavljaju prosječne količine podzemnih voda, izražene u litrima u sekundi (l/s), koje se mogu zahvatiti na sredini recesionog perioda (Qsr.) za proračunati koeficijent pražnjenja, umanjene za rezerve A - kategorije.
- (6) Mjerenje kapaciteta izvora u svim tipovima ležišta vrši se najmanje svakih 15 (petnaest) dana u toku jedne hidrološke godine.

Član 16.

Pored opštih uslova iz člana 6. i člana 15. korištene/eksploatacione rezerve B kategorije treba da zadovoljavaju slijedeće uslove:

- a. da su utvrđene opitnim crpljenjem na vodozahvatu ili vodozahvatnom sistemu, uz osmatranje nivoa podzemnih voda u vodonosniku u trajanju najmanje jedne hidrološke godine,
- b. da kvantitativni parametri vodozahvata kojim se zahvatanje podzemne vode vrši crpljenjem (sniženje, kapacitet, specifični kapacitet i dr.) mogu biti utvrđeni samo u okviru veličina postignutih opitnim crpljenjem (interpolacijom rezultata) u postojećim tehničkim uslovima crpljenja (kapacitet i položaj pumpe, moguće dinamičko sniženje i dr.),
- c. da kvantitativni parametri vodozahvata gravitacionog tipa budu određeni postojećim tehničkim uslovima kaptaze i položaja prelivnog praga izvora,
- d. da je opitno crpljenje provedeno po principu „stepenastog sniženja“, sa najmanje tri kapaciteta crpljenja i odgovarajućim ustaljenjem nivoa podzemne vode i snimanjem povrata nivoa nakon maksimalnog kapaciteta crpljenja,
- e. korištene/eksploatacione rezerve B kategorije koje se prazne na izvoru odgovaraju kapacitetu izvora na početku recesionog perioda za odgovarajući koeficijent pražnjenja utvrđen krivom tarismana,
- f. da kvalitet podzemne vode, u smislu sadržaja, metoda uzorkovanja, obima i učestalosti analiza, mora biti u potpunosti utvrđen sukladno sa Pravilnikom o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće (ako se radi za pitku vodu) odnosno odgovarajućim normativima (ako se radi za ostale namjene i tipove voda)

Član 17.

(Utvrđene rezerve – rezerve C kategorije)

- (1) Rezerve C kategorije utvrđuju se za zahvat, grupu zahvata ili vodonosnik u cjelini. Rezerve C kategorije su utvrđene kao količine vode koje se mogu izradom odgovarajućeg vodozahvata (kaptaža, bunar, grupa bunara, galerija i sl.) ili konstruktivnim izmjenama postojećeg objekta, zahvatiti iz vodonosnika bez nepovoljnog uticaja na hidrogeološke karakteristike vodonosnika i okolnog ekosistema.
- (2) Pod nepovoljnim uticajem na hidrogeološke karakteristike vodonosnika i okolni ekosistem podrazumijeva se precrpljivanje vodonosnika, značajnije promjene nivoa podzemne vode (dinamičko sniženje preko $1/3 H$), presušivanje postojećih izvora vodosnabdijevanja, privlačenje zagađivača u podzemlje ili promjena kvaliteta vode po bilo kojem parametru „dobrog stanja podzemnih voda“.
- (3) Osnovni podaci o količini i režimu podzemnih voda u ležištima koja se prazne (dreniraju) preko izvora, a koje se razvrstavaju u kategoriju C, dobivaju se na osnovu osmatranja i mjerenja kapaciteta izvora, te proučavanja krive pražnjenja izvora u recesionom periodu.
- (4) Rezerve C kategorije predstavljaju količine podzemnih voda, izražene u litrima u sekundi (l/s), koje se mogu zahvatiti na početku recesionog perioda (Q_t) za proračunati koeficijent pražnjenja, umanjene za rezerve A i B - kategorije.
- (5) Mjerenje kapaciteta izvora u svim tipovima ležišta vrši se najmanje svakih 30(trideset) dana u toku jedne hidrološke godine.

Član .18.

Pored opštih uslova iz članova 6. i 17. utvrđene rezerve C kategorije treba da zadovoljavaju slijedeće uslove:

- a. kod izvedenih vodozahvata bunarskog tipa, rezerve kategorije C se odnose na maksimalni kapacitet zahvata, koji se može postići izmjenom tehničkih uslova crpljenja (položaja i kapaciteta pumpe) u okviru ekstrapolacije rezultata provedenog opitnog crpljenja a do granice maksimalno dozvoljenog dinamičkog sniženja,
- b. kod vodozahvata izvorskog tipa, rezerve C kategorije se odnose na moguće povećanje eksploatacionog kapaciteta izmjenom tehničkih karakteristika vodozahvata,
- c. rezerve C kategorije vodonosnika bilo kojeg tipa su one rezerve koje se mogu dobiti izgradnjom novog zahvata ili sistema zahvata, čijim se radom neće nepovoljno izmijeniti hidrogeološke karakteristike vodonosnika i okolnog ekosistema, a generalno sniženje nivo podzemne vode neće preći jednu trećinu debljine vodnog tijela ($S \leq H/3$),
- d. rezerve C kategorije moraju biti utvrđene osmatranjima nivoa podzemne vode na više tačaka (pijezometara, izvora),

odgovarajućim hidrodinamičkim proračunima ili matematičkim modeliranjem izvorišta, za početne i granične uslove utvrđene prethodnim hidrogeološkim istraživanjima,

- e. kvalitet voda C kategorije mora biti utvrđen najmanje jednom kompletnom analizom u skladu s pravilnikom.

Član 19.

(Potencijalne rezerve - rezerve D kategorije)

- (1) U D kategoriju uvrštavaju se rezerve podzemnih voda koje se mogu pouzdano pretpostaviti na osnovu provedenih prethodnih geoloških, hidrogeoloških, geofizičkih, geohemijskih i drugih istraživanja, a orijentaciono su utvrđeni hidrogeološki odnosi vodopropusnih i vodonepropusnih stijena, prostorne i filtracione karakteristike vodonosnika, uslovi prihranjivanja i dreniranja podzemnih voda, prostorne i druge karakteristike vodonosnika.
- (2) U ovu kategoriju se mogu uvrstiti i rezerve podzemnih voda u nepotpuno istraženim dijelovima podzemnog vodnog tijela, koje je jednim dijelom već u eksploataciji ili u područjima koja se graniče sa izvorištem pripremljenim i detaljno istraženim za eksploataciju, pod uslovom da se mogu metodama analogije koristiti podaci ovih istraživanja.
- (3) Podaci za određivanje rezervi D kategorije mogu biti procijenjeni na osnovu prospekcijskih istražnih radova, oprobavanja i testiranja vodnih objekata, analogije sa podacima istraženih područja ili produženih osmatranja postojećih hidrogeoloških pojava.
- (4) Kvalitet rezervi D kategorije određuje se na osnovu oprobavanja i parcijalnih analiza fizičko hemijskih svojstava voda ili analogijom sa kvalitetom rezervi podzemnih voda u vodonosnicima ili njegovim dijelovima koji se sa njima graniče a formirani su u istim ili sličnim hidrogeološkim uslovima.

B. Proračun rezervi podzemnih voda

Član 20.

(Osnov za proračun rezervi)

- (1) Rezerve podzemnih voda kategorije A i B izračunavaju se na osnovu:
  - a. monitoringa hidrodinamičkog režima za vrijeme korištenja/ eksploatacije,
  - b. monitoringa hidrodinamičkog režima za vrijeme probne eksploatacije i opitnog crpljenja;
  - c. osmatranja i mjerenja kapaciteta izvora.

- (2) Rezerve podzemnih voda kategorije C izračunavaju se na osnovu:
- a. kratkotrajnog i kompletnog opitnog crpljenja,
  - b. osmatranja i mjerenja kapaciteta izvora
- (3) Rezerve kategorije D procjenjuju se za nepotpuno istražene dijelove tijela podzemnih voda koje je jednim dijelom već u eksploataciji ili je perspektivno za istraživanje podzemnih voda.
- (4) Proračunavanju rezervi podzemnih voda pristupa se kada se istražnim radovima i njihovom interpretacijom utvrde tip ležišta, kvantitativne i kvalitativne karakteristike uslova zaštite i mogućnost korištenja podzemnih voda.

Član 21.

(Metode za proračun rezervi)

- (1) Proračun rezervi podzemnih voda vrši se hidrodinamičkim (grafoanalitičkim) ili drugim metodama (npr. primjenom metode matematičke analize) prilagođenim hidrogeološkim karakteristikama i utvrđenim promjenama režima podzemnih voda određenog vodonosnika.
- (2) Proračun rezervi podzemnih voda vrši se metodama iz stava 1. ovog člana i kontrolnom metodom, kada za to postoje uslovi.
- (3) Pri izračunavanju rezervi podzemnih voda svih kategorija primjenjuju se slijedeće metode:
  - a. za hidrodinamičke pokazatelje:
    - metoda tipskih krivulja;
    - grafičke i analitičke metode;
    - numeričke metode;
  - b. za termodinamičke pokazatelje:
    - analitičke metode;
    - numeričke metode.
- (4) Izbor metode uslovljen je specifičnostima geološke građe ležišta, režimom protoka, kao i količinom i pouzdanošću podataka u vrijeme izračunavanja rezervi.

Član 22.

Pri proračunavanju rezervi mora se odrediti udio korištenih/eksploatacionih rezervi kategorije A i B u ukupnim rezervama podzemnih voda.

Član 23.

- (1) U vodonosnicima čiji je kapacitet veći od 100 l/s za proračunavanje rezervi kategorije A i B koriste se, po pravilu, matematički modeli etalonirani na osnovu istražnih radova, pijezometrijskih podataka i opitnog crpljenja.
- (2) Za proračunavanje rezervi kategorija C i D mogu se koristiti modeli sa šematizovanim ili pretpostavljenim granicama.
- (3) Kod karstnih vrela i drugih jačih izvora, analizom njihovih hidrograma (posebno krive recesije) istovremeno se dobijaju i rezerve podzemnih voda.

Član 24.

Proračunavanje rezervi podzemnih voda vrši se odvojeno za rezerve bez vještačkog prihranjivanja i za rezerve sa vještačkim prihranjivanjem.

IV. KLASIFIKACIJA REZERVNI PODZEMNIH VODA

Član 25.

(Razvrstavanje rezervi podzemnih voda po klasama)

Rezerve podzemnih voda razvrstavaju se samo kao bilansne rezerve.

Član 26.

(Bilansne rezerve podzemnih voda)

- (1) U bilansne rezerve uvrštavaju se rezerve podzemnih voda kategorija A i B (korištene/eksploatacione), te C (utvrđene), čiji kvalitet odgovara uslovima propisanim za određene namjene i koje se primjenjenom tehnikom i tehnologijom korištenja/eksploatacije i prerade mogu rentabilno koristiti.
- (2) Bilansnost rezervi podzemnih voda određuje se tehno-ekonomskom ocjenom rentabilnosti eksploatacije. Tehno-ekonomska ocjena obuhvata: količinu i kvalitet podzemnih voda u ležištu, tehničke uslove eksploatacije transporta, prerade i pakovanja, ekološki aspekti, ekonomsko-finansijski aspekti uz analizu efikasnosti kroz pokazatelje rentabilnosti ulaganja, ekonomičnost ulaganja, produktivnost ulaganja reproduktivne sposobnosti investicije i druge pokazatelje rentabilnosti eksploatacije podzemne vode.

V. ELABORAT O REZERVAMA PODZEMNIH VODA

Član 27.

- (1) Proračunate rezerve podzemnih voda i njihova kategorizacija i klasifikacija prikazuju se Elaboratom o kategorizaciji i klasifikaciji rezervi podzemnih voda (u daljem tekstu Elaborat).
- (2) Po završetku izvođenja geoloških i hidrogeoloških istražnih radova iz člana 2. ovog pravilnika, svako privredno društvo/investitor kao nosioc istražnih radova odobrenih u skladu sa Zakonom o geološkim istraživanjima Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH" br. 9/10 i 14/10) (u daljem tekstu Zakon) obavezno je rezultate istraživanja prikazati u Elaboratu iz stava 1. ovog člana.
- (3) Hidrogeološka istraživanja za bilansiranje rezervi i izradu elaborata može vršiti privredno društvo/javna ustanova iz člana 21. Zakona, a istraživanjima i izradom elaborata može rukovoditi diplomirani inženjer geologije, sa položenim stručnim ispitom i radnim iskustvom od najmanje pet godina u oblasti hidrogeologije.
- (4) Dvije kopije Elaborata dostavljaju se na pregled i reviziju u Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije u svrhu izdavanja rješenja o potvrđivanju količina i kvaliteta podzemnih voda.
- (5) Postupak za izdavanje rješenja kojim se potvrđuju rezerve podzemnih voda vrši se u skladu sa članom 26. i 42. Zakona.
- (6) Sadržaj Elaborata, u skladu sa članom 6. ovog pravilnika, bit će propisan Pravilnikom o sadržini, načinu izrade elaborata o izvršenim geološkim istraživanjima i postupku vršenja revizije.

VI. EVIDENCIJA O REZERVAMA PODZEMNIH VODA

Član 28.

(Knjiga evidencije o rezervama podzemnih voda)

- (1) Privredno društvo/investitor koji ima odobrenje za istraživanje na određenom istražnom prostoru ili vrši eksploataciju podzemnih voda dužno je da obrazuje i vodi Knjigu evidencije (bazu podataka) o rezervama i istraživanjima podzemnih voda (u daljem tekstu: knjiga evidencije), na obrascima br. 1., 2. i 3. koji su odštampani uz ovaj pravilnik i čine njegov sastavni dio.
- (2) Izvod iz knjige rezervi za završenu godinu dostavlja se obavezno Federalnom ministarstvu energije, rudarstva i industrije, kao nadležnom organu, a u skladu sa Zakonom o jedinstvenom načinu utvrđivanja, evidentiranja i prikupljanja podataka o rezervama mineralnih sirovina i podzemnih voda i o bilansu tih rezervi (Službeni list SFRJ" br. 53/77, 24/86 i 17/90).
- (3) Izvod iz knjige rezervi za završenu godinu iz stava 2. ovog člana dostavlja se i nadležnoj Agenciji za vodno područje.

Član 29.

(Popunjavanje obrazaca)

- (1) Obrazac br. 1. popunjava se pri ustrojavanju knjige evidencije. Kad se opći podaci promijene, popunjava se novi obrazac i ulaže u knjigu evidencije pored ranije popunjenog.
- (2) Obrazac br. 2. popunjava se pri ustrojavanju knjige evidencije. Kad se površina ili vodozahvatni objekti istražnog i eksploatacionog područja promijeni popunjava se novi obrazac i ulaže u knjigu evidencije pored ranije popunjenog.
- (3) Obrazac br. 3. popunjava svako privredno društvo koje ima odobrenje za istraživanje podzemne vode. Obrazac se popunjava podacima sa stanjem na dan 31. decembar tekuće godine.
- (4) Ukoliko tokom eksploatacije ili izvještajnog perioda dođe do bilo kakvih promjena po kategorijama odobrenih rezervi (promjene hidrodinamičkog režima, precrcpljivanje i sl.) obavezno se evidentira u obrascu br. 3. tabela 3.3. uz odgovarajuće obrazloženje.
- (5) Obrazac br. 3. mora biti potpisan od odgovornog lica i ovjeren pečatom privrednog društva/javne ustanove koja izrađuje izvještaj i od strane privrednog društva/investitora.
- (6) Svi podaci se unose u obrasce u elektronskoj formi. Knjiga evidencije treba da je podešena za umetanje obrazaca.

VII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 30.

Danom stupanja na snagu ovoga pravilnika prestaje važiti Pravilnik o klasifikaciji i kategorizaciji rezervi podzemnih voda i vođenju evidencije o njima ("Službeni list SFRJ", broj 34/79).

Član 31.

Ovaj pravilnik stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj: 06-34-1280/10
07. juli 2011. godine
Mostar

MINISTAR
Erdal Trhulj

OPĆI PODACI
O PRIVREDNOM DRUŠTVU / INVESTITORU

Naziv privrednog društva/investitora

Sjedište privrednog Društva/investitora	Mjesto

	Općina

	Kanton

Naziv i mjesto istražnog prostora

Broj, vrsta i obim izvedenih istražnih radova

Korištene metode za proračunavanje
rezervi podzemnih voda

Tip vodonosnika

Uslovi eksploatacije
i tip vodozahvata

Namjena i način distribucije
podzemnih voda

Napomena

_____
Privredno društvo/investitor

_____
Istražno polje

SKICA ISTRAŽNOG PROSTORA

	<p>ODOBRENJE (broj i datum odobrenja za istraživanje i naziv organa koji ga je izdao)</p>
	<p>LEGENDA:</p>

Privredno društvo/investitor

Podzemna voda
(pitka, mineralna, termalna, termomineralna)

Vodozahvat

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O CRPLJENJU PODZEMNIH VODA
31. decembar _____ godine

Tabela 3.1: Odobrene rezerve podzemnih voda:

Kategorija	Rezerve (l/s)
A	
B	
C	
A+B+ C	
D	
UKUPNO (A+B+ C+D)	

Tabela 3.2: Iscrpljene količine vode tokom 20... godine:

Kategorija	Iscrpljeno po mjesecima (m ³ /mj)												Ukupno
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
A													
B													
C													
D													
Ukupno													

Tabela 3.3: Stanje rezervi 31.decembra 20.... godine:

Kategorija	Rezerve (l/s)
A	
B	
C	
A+B+ C	
D	
UKUPNO (A+B+ C+D)	

Obrazloženje promjene rezervi: (prema potrebi,ako je došlo do promjene)

Odgovorno lice ispred privrednog društva /investitora:

Odgovorno lice za obradu obrasca ispred privrednog društva/javne ustanove :